

GESTIONAREA REGIONALĂ ȘI INTERREGIONALĂ A SECURITĂȚII MARITIME CONTEMPORANE

CONTEMPORARY REGIONAL AND INTER-REGIONAL MARITIME SECURITY MANAGEMENT

Cdor.drd. Ion CONDUR*

Provocările maritime contemporane s-au diversificat și au condus la intensificarea amenințărilor de securitate maritimă și, implicit, la reducerea capacității oceanelor de a susține livrarea beneficiilor de care societatea globală depinde. Pornind de la aceste realități, acest articol abordează problema guvernancei maritime globale și regionale la începutul secolului XXI. De asemenea, articolul analizează rolul pe care instituțiile euroatlantice, UE și respectiv NATO, îl joacă în gestionarea problemelor securității maritime globale și regionale.

The contemporary maritime challenges have diversified and led to intensified security threats at sea thus reducing the capacity of the oceans to support the delivery of the benefits to the global society on which it depends. Based on these realities, this article addresses the issue of global and regional maritime governance at the early 21st century. The article also examines the role that Euro-Atlantic institutions, EU and NATO play in managing global and regional maritime security issues.

Cuvinte-cheie: securitate maritimă; guvernancea maritimă; strategii de securitate maritimă.

Keywords: maritime security; maritime governance; maritime security strategies.

Un procent de 60% din suprafața mărilor și a oceanelor lumii se află în afara jurisdicției naționale a statelor și reprezintă, „prin definiție”, o resursă partajabilă¹. Atunci când ne referim la efectuarea transportului naval sau la accesul la unele zone de pescuit, chiar și zonele aflate sub responsabilitatea sau jurisdicția națională a statelor devin resurse parțial partajabile. Aceste caracteristici fundamentale au condus la dezvoltarea unui cadru de reguli și instituții care se străduiesc să organizeze modul în care oamenii folosesc mările și oceanele lumii, context în care actorii nonstatali joacă un rol extrem de important.

Acest cadru a fost formalizat drept cadrul de „guvernancea internațională a mărilor și a oceanelor” lumii². Deși nu există nicio definiție recunoscută la nivel internațional a „guvernancei internaționale a mărilor și a oceanelor lumii”, totuși se poate spune că aceasta definește reguli, instituții, procese, acorduri, aranjamente și activități desfășurate

pentru a gestiona utilizarea oceanelor și a mărilor în cadru internațional.

Cadrul internațional de guvernancea a mărilor și a oceanelor are la bază cadrul juridic global stipulat de Convenția ONU privind „dreptul mării”. Această convenție a determinat crearea unei combinații de drepturi jurisdicționale, instituții și cadre specifice, care au drept scop principal gestionarea utilizării mărilor și oceanelor lumii.

Guvernancea maritimă și mediul de securitate contemporan

Creșterea populației, intensificarea concurenței la nivel mondial pentru materii prime, produse alimentare și apă, schimbările climatice, poluarea marină și degradarea mediului au condus la diversificarea amenințărilor de securitate maritimă și, implicit, la reducerea capacității oceanelor de a susține livrarea beneficiilor de care societatea globală depinde.

În acest context, cadrul actual de guvernancea internațională a mărilor și a oceanelor lumii pare să fie insuficient de eficient în combaterea acestor

*Comandamentul Flotei Maritime, Constanța
e-mail: ioncondur@yahoo.com

provocări comune, nereușind să asigure gestionarea durabilă a oceanelor și a resurselor acestora. Cu toate că există un număr mare de instituții și acorduri internaționale sectoriale implicate în guvernarea mărilor și oceanelor totuși punerea în aplicare a normelor relevante pentru acest domeniu rămâne în continuare deficitară.

Aceste provocări evidențiază existența unor lacune în cadrul internațional actual de guvernare a mărilor și a oceanelor, inclusiv utilizarea ineficientă și punerea în aplicare a protocoalelor existente, sau insuficienta coordonare între actorii implicați. Nu în ultimul rând, problemele sunt agravate de lipsa continuă de informații despre sistemul oceanic global.

Toate aceste aspecte evidențiază tot mai pregnant nevoia formalizării unor aranjamente din ce în ce mai eficiente la nivel regional și interregional care să abordeze problemele guvernantei mărilor și oceanelor lumii într-un mod unitar și care să pună în centrul preocupărilor chestiunile din ce în ce mai complexe de securitate maritimă.

Așa se explică interesul, tot mai ridicat, al principalelor instituții euroatlantice, NATO și Uniunea Europeană, pentru securitatea domeniului maritim. Aceste organizații joacă un rol din ce în ce mai mare în forumurile maritime internaționale și au mandate clare de a se angaja în gestionarea utilizării mărilor și oceanelor lumii. Ambele organizații au adoptat strategii de securitate distincte ceea ce demonstrează interesul statelor membre pentru a menține mărele și oceanele lumii în siguranță și cât mai departe de riscurile și amenințările de securitate la care acestea sunt supuse în prezent.

În acest context, scopul acestui articol este de a analiza rolul și importanța instituțiilor euroatlantice în gestionarea problemelor de securitate specifice domeniului maritim al zilelor noastre. Totodată, acest articol scoate în evidență nevoia promovării unui cadru eficient de guvernare maritimă atât la nivel global, cât mai ales la nivel regional.

Dimensiunea maritimă a Politicii de Securitate și Apărare Comună a UE

UE este și va rămâne și în viitor un actor dependent de mărele și oceanele lumii, fapt ce justifică interesul acestei organizații față de procesele de guvernare a spațiului maritim global. În ultimii 10 de ani, UE s-a angajat din ce în ce mai activ și a colaborat cu hotărâre cu toți actorii

interesați pentru crearea unui cadru multilateral mai bun și partajat al domeniului maritim la nivel mondial. Printre realizările notabile ale UE în acest domeniu se numără până în prezent³:

- adoptarea unei viziuni holistice asupra tuturor chestiunilor marine și maritime prin promovarea Politicii Maritime Integrate a UE;
- adoptarea unui set robust de norme de mediu pentru a asigura utilizarea durabilă a resurselor marine, obligatorii pentru toți actorii maritimi ai UE, oriunde aceștia și-ar desfășura activitatea;
- adoptarea unei strategii la nivelul UE care să stimuleze „creșterea durabilă albastră”, favorabilă incluziunii și raționalizată în dimensiunea sa externă în ceea ce privește, printre altele, resursele naturale, energia, comerțul, dezvoltarea și securitatea;
- instituirea unor strategii regionale pentru abordarea provocărilor și oportunităților comune în strânsă colaborare cu țări terțe, dar și cu actori nonstatali interesați;
- alocarea a aproximativ 350 de milioane € pe an pentru cercetarea marină și punerea în aplicare a unor mecanisme pentru o mai bună cooperare și schimb de informații;
- angajarea în forurile internaționale și transsectoriale pentru abordarea provocărilor comune și asigurarea unor mări și oceane sigure, curate și productive în întreaga lume.

În iunie 2014, Uniunea Europeană a făcut pasul decisiv în adoptarea unui răspuns integrat la provocările de securitate maritimă prin adoptarea Strategiei de Securitate Maritimă a UE (EUMSS)⁴. Această strategie recunoaște existența diferitelor interese de securitate precum și a amenințărilor la adresa securității spațiului maritim, și oferă o abordare cuprinzătoare pentru construirea unui răspuns eficient la problemele esențiale ale statelor membre, precum asigurarea libertății de navigație, protejarea intereselor economice, asigurarea securității frontierelor și a conservării biodiversității. Strategia enumeră amenințările directe, cum ar fi provocările convenționale militare, pirateria și terorismul, precum și amenințările indirecte, care decurg din pescuitul ilegal și schimbările climatice.

EUMSS este strategia de securitate cea mai cuprinzătoare și integrată a UE până în prezent.

Aceasta are la bază strategiile existente, în special Strategia Europeană de Securitate⁵ din 2003 și Strategia de Securitate Internă⁶ din 2010, și se constituie ca o punte de legătură între politicile interne și externe ale UE. De asemenea, EUMSS abordează o varietate de sectoare ale domeniului maritim și în plus realizează conexiunea sectorului civil cu cel militar. Documentul creează cadrul de angajare comună a autorităților naționale, industriei de profil, Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE), Comisiei Europene, Consiliului și actorilor internaționali. De asemenea, EUMSS promovează o definiție cuprinzătoare a securității maritime, care răspunde cerințelor legislațiilor (inter) naționale și asigurării libertății mărilor, precum și protecției cetățenilor, infrastructurii, transporturilor, resurselor și mediului înconjurător.

EUMSS are patru principii directoare:

1. o abordare transsectorială, care vizează coordonarea și cooperarea dintre actorii civili, militari, cercetare și industrie, precum și agențiile UE;

2. menținerea integrității funcționale a „ecosistemului”, prin utilizarea de structuri, instrumente, politici, mandate și competențe existente atât la nivel național, cât și european;

3. respectarea drepturilor omului, a democrației și a dreptului internațional – în special, respectarea deplină a Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării (UNCLOS);

4. aderarea la multilateralismul maritim prin cooperarea cu partenerii internaționali și organizații – în special a Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) – și prin coordonarea cu forumurile maritime internaționale și regionale.

Cu scopul de a răspunde, în mod eficient, la gama largă de provocări, riscuri și amenințări la adresa securității maritime contemporane, strategia propune, de asemenea, consolidarea răspunsului UE în cinci domenii⁷:

1. integrarea securității maritime în acțiunile externe ale UE, bazându-se pe o multilateralism, abordarea cuprinzătoare și consolidarea capacităților regionale;

2. crearea unei „imagini maritime” comune prin folosirea combinată a diferitelor sisteme de supraveghere și de informare existente;

3. îmbunătățirea capacităților, folosirea eficientă a resurselor prin punere în comun și partajare⁸ și prin inițiative cu dublă utilizare și standardizare;

4. creșterea capacității de prevenire a crizelor și răspunsul la crize prin analize comune a riscurilor și a cooperării în planificare;

5. reunirea diverselor programe de formare civil-militare și public-private cu entități de cercetare și de promovare a exercițiilor de tip interagenții.

Pe scurt, *Strategia de securitate maritimă a UE* urmărește să genereze beneficii de cost și eficiență prin creșterea comprehensivității, coordonării și coerenței între numeroasele sectoare și actorii care se ocupă de o gamă largă de probleme legate de securitate în domeniul maritim. Măsura în care această strategie va realiza cu succes aceste deziderate fără a modifica sau de a crea noi bugete, mandate, politici sau structuri care să stimuleze sau să forțeze actorii implicați să coopereze, depinde de voința actorilor de a se implica sau coopera în scopul implementării EUMSS.

Așadar, punerea în aplicare a strategiei depinde de cooperarea dintre diferiții actori naționali și UE. Având la bază principiile exhaustivității și integrării se impune ca politicile maritime să se bazeze pe o analiză comună a tuturor problemelor, stabilirea unor obiective generale comune, evitându-se astfel duplicarea sau contracararea reciprocă a eforturilor. Din nefericire, realitatea ne arată că interesele sectoriale, constrângerile legale și culturale ale fiecărui actor al UE și al statelor membre nu sunt totdeauna convergente. Politicile atât la nivel național, cât și la nivelul UE au fost mult timp disonante, iar eliminarea acestor discrepante necesită mai mult decât declarațiile pompoase de tipul abordării cuprinzătoare. De aceea, punerea în aplicare a EUMSS necesită muncă susținută și un angajament politic continuu.

Modul în care ar trebui să fie implementată EUMSS este stipulat în Planul de Acțiune⁹ adoptat de Consiliu la 16 decembrie 2014. Planul identifică 130 de puncte de acțiune, care sunt împărțite în standuri de lucru care corespund celor cinci domenii ale EUMSS menționate anterior în care, potrivit acestui document, este nevoie de un răspuns consolidat la nivelul UE. Planul ar trebui să ofere un program de până la cinci ani, cu orizonturi de livrare atribuite de la imediat, la termen mediu și lung. Planul este destinat să fie un document „viu”, cu posibilitatea de a fi actualizat în cazul în care este necesar. Punctele de acțiune, care sunt deosebit de relevante pentru sectorul apărării, se referă la dezvoltarea capacităților și creșterea capacității

de cercetare și inovare. Acestea urmează în mare măsură prioritățile stabilite de Consiliul European din decembrie 2013 și comunicatul Comisiei cu privire la foaia de parcurs pentru apărare¹⁰.

În concluzie, EUMSS reprezintă un mecanism extrem de important pentru dezvoltarea ulterioară a unei dimensiuni maritime a Politicii de Securitate și Apărare Comună care generează beneficii atât pentru PSAC, cât și pentru cooperarea în domeniul apărării, în mod special.

De asemenea, strategia de securitate a UE în domeniul maritim este un mecanism care testează posibilitatea unei abordări unitare a problemelor interne-externe, interguvernamentale-supranaționale, civile-militare, private-publice și într-o abordare bazată pe modelul de guvernare globală organizat pe mai multe niveluri de securitate. Acest lucru are ca rezultat un proces caracterizat de către unii ca o rețea informală de abordare, un experiment de guvernare maritimă¹¹. Acesta oferă suficientă flexibilitate pentru stabilirea unor formate de cooperare în cazul în care acest lucru este posibil. De asemenea, aceasta înseamnă că EUMSS și planul de acțiune sunt instrumente mai de tipul „à la carte”, care în consecință poate lăsa unele probleme neabordate. Totuși, Comisia are un cuvânt greu de spus în acest sens. Cei care nu participă, de exemplu, din cauza lipsei de resurse, ar putea să nu-și vadă interesele reflectate. Dintr-o perspectivă de apărare, acest lucru înseamnă că statele membre ar trebui să ia în considerare alocarea mai multor resurse spre a fi implicate activ în punerea în aplicare a EUMSS, dezvoltarea capacităților cu dublă utilizare și crearea de proiecte care sunt eligibile pentru programele cu finanțare comună ale UE.

Ca și în cazul altor politici și strategii ale UE, ceea ce în cele din urmă devine EUMSS depinde de punerea sa în aplicare. Actorii din domeniul apărării trebuie să joace rolul lor pentru a se asigura că compatibilitatea dintre domeniul apărării europene și PSAC este asigurată prin intermediul Planului de Acțiune. Bazele unei cooperări integrate fructuoase există, iar EUMSS oferă multe căi de promovare a cooperării în domeniul apărării. Printre exemple se numără progresul industriei de apărare și folosirea duală a agendei de cercetare a Consiliului și Comisiei, dezvoltarea sau punerea în comun a capacităților cu dublă utilizare și consolidarea rolului UE ca furnizor de securitate prin măsuri

internaționale de coordonare navală, de consolidare a încrederii și a schimbului de informații.

Dimensiunea maritimă a Conceptului Strategic NATO

Evoluția situației internaționale la începutul secolului XXI evidențiază existența unor noi niveluri de interdependență între state, organizații internaționale și organizații nonguvernamentale, intensificarea comerțului, la nivel mondial, precum și diversificarea potențialelor amenințări de securitate atât la nivel global, cât mai ales la nivel regional. În aceste condiții, concomitent cu amenințările datorate răspândirii rapide a capacităților bazate pe tehnologii avansate (aer navele de înaltă performanță, submarinele și munițiile de precizie ghidate) Alianța Nord-Atlantică se confruntă, din ce în ce mai mult, și cu amenințări nonconvenționale fiind chiar contestată în zonele de misiune pe care le-a dominat în mod tradițional. Acest context strategic în curs de dezvoltare necesită, în următoarele decenii, o reevaluare substanțială a contribuției forțelor maritime la îndeplinirea obiectivelor NATO. Fie în cadrul operațiilor întrunite ale Alianței, fie în cadrul unor misiuni predominant maritime, forțelor navale aliate joacă un rol crucial în apărarea și în promovarea intereselor colective ale Alianței pe întreg spectrul de provocări de securitate și apărare, așa cum sunt acestea definite în Conceptul Strategic adoptat de către șefii de stat și de guvern în 2010 la Lisabona¹². Mediul maritim reprezintă un mediu propice pentru promovarea angajamentului consolidat ca bază a securității prin cooperare.

Membrii NATO de pe ambele maluri ale Atlanticului au conștientizat faptul că domeniul maritim devine din ce în ce mai important. Conceptul strategic al NATO 2010 a subliniat dependența aliaților de fluxul global și liber al mărfurilor și de aprovizionarea fluentă cu resurse energetice, o mare parte dintre aceste fluxuri traversând zone maritime importante. Prin urmare, Conceptul Strategic adoptat în 2010 a fost urmat de Strategia Maritimă a Alianței adoptată în 2011 (AMS), care a prezintă în mod direct interesele, rolul, și prioritățile NATO în domeniul maritim la nivel global.

Această strategie stabilește, în concordanță deplină cu Conceptul strategic, modul în care puterea maritimă ar putea contribui la rezolvarea problemelor critice cu care se confruntă Alianța

acum și în viitor, precum și contribuția concretă a forțelor maritime ale NATO la apărarea, securitatea și promovarea valorilor Alianței. Aceste sarcini au la bază capacitatea forțelor maritime aliate de a oferi un spectru de opțiuni strategice ale Alianței și includ contribuțiile corespunzătoare pentru¹³:

- descurajarea și apărarea colectivă;
- managementul crizelor;
- securitatea cooperativă: prin parteneriat, dialog și cooperare;
- securitatea maritimă.

Pentru a alinia mai bine capacitățile maritime ale NATO cu cerințele misiunilor avute în vedere în această strategie maritimă, este nevoie de transformarea ulterioară a organizării, precum și a capacităților forțelor navale NATO. Această transformare continuă va avea loc în contextul desfășurării procesului de planificare a apărării Alianței, inclusiv în ceea ce privește echilibrarea resurselor cu cerințele operaționale. Această strategie nu urmărește o schimbare imediată a capacităților maritime ale aliaților, dar aceste capacități vor trebui să evolueze în conformitate cu acest proces.

NATO trebuie să fie în măsură să interacționeze mai flexibil și în profunzime cu întreaga comunitate maritimă, cu organizațiile internaționale și regionale, organizațiile nonguvernamentale și agențiile de aplicare a legii în domeniul maritim, precum și cu partenerii și națiunile nepartenere, de la caz la caz, în concordanță cu strategia sa de abordare cuprinzătoare, recunoscând că în lumea de astăzi nicio organizație nu poate atinge obiectivele de securitate și de apărare în mod izolat. Pentru realizarea acestor deziderate, forțele NATO trebuie să fie în egală măsură agile, flexibile și versatile, bine instruite și dotate, rapid dislocabile și sustenabile la distanțe strategice, și pe deplin interoperabile cu omologii militari și nonmilitari relevanți. Toate activitățile NATO se vor desfășura în conformitate cu dreptul internațional, inclusiv orice tratate aplicabile și dreptul cutumiar, precum și cu orice rezoluție relevantă a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.

Apărarea colectivă și descurajarea, în special descurajarea nucleară, rămân piatra de temelie politico-militară a solidarității NATO și a angajamentului reciproc al aliaților. Descurajarea se bazează pe capacitatea dovedită, pe demonstrații de forță și pe comunicații strategice eficiente.

Capabilitățile maritime semnificative ale NATO, rapide, letale, interoperabile și rezistente, combinate cu flexibilitatea inerentă a forțelor maritime, reprezintă elemente cheie în descurajarea oricărei agresiunii. Rolul potențial al forțelor maritime ale Alianței în domeniul apărării antirachetă ar putea deveni, de asemenea, o parte importantă a răspunsului NATO la proliferarea armelor de distrugere în masă și a mijloacelor de livrare a acestora.

Strategia NATO de gestionare a crizelor include: prevenirea conflictelor, demonstrarea capacității de rezolvare a crizelor, operațiile de răspuns la crize, de impunere sau de consolidare a păcii, operațiunile de embargo, contraterorismul și gestionarea consecințelor. Cu toate că, în principiu, operațiile de răspuns la crize se desfășoară pe uscat, forțele maritime pot juca un rol critic în situații de impunere a embargoului și/sau interdicție maritimă, lovirea unor ținte de importanță deosebită în sprijinul operațiilor desfășurate la sol, dislocarea rapidă a forțelor amfibii pentru operații la sol, logistica și de sprijin, supraveghere și recunoaștere, precum și sprijin logistic pe mare.

Gama de activități maritime ale Alianței aduc o contribuție importantă la politica NATO de mobilizare prin parteneriat, dialog și cooperare. Acestea oferă oportunități valoroase pentru prevenirea conflictelor și dezvoltarea securității și stabilității regionale prin intermediul dialogului, consolidarea încrederii și asigurarea unei transparențe sporite. Aceste activități sunt complementare celor desfășurate de națiunile membre și au valoare adăugată în demonstrarea voinței Alianței de a sprijini efortul comunității internaționale de asigurare a securității maritime la nivel global.

Ca parte a eforturilor mai largi de abordare a amenințărilor de securitate, care apar în mediul maritim, forțele maritime ale NATO pot contribui la menținerea unui mediu maritim sigur și în condiții de siguranță având în vedere capacitățile lor unice și gama de activități de rutină specifice. Legislația în vigoare la nivel național și internațional este suficientă pentru a permite aliaților să întreprindă o serie de operațiuni de securitate maritimă; cu toate acestea, pot exista posibilități pentru consolidarea în continuare și conștientizarea reciprocă, iar acolo unde este posibil, armonizarea operațională între autoritățile judiciare naționale și practicile internaționale.

În conformitate cu dreptul internațional (inclusiv tratatele aplicabile și dreptul cutumiar), contribuția maritimă a Alianței și activitățile desfășurate în domeniul securității maritime atrag după sine¹⁴:

- efectuarea supravegherii și patrulării, precum și a schimbului de informații ca parte a misiunilor efectuate în zonele de responsabilitate;
- menținerea capacității forțelor maritime ale NATO pentru efectuarea întregii game de misiuni de interdicție maritimă, inclusiv în sprijinul aplicării legii și în prevenirea transportului și desfășurării armelor de distrugere în masă;
- asigurarea pregătirii forțelor maritime ale NATO pentru ca, în contextul operațiunilor specifice aprobate de Consiliul Nord-Atlantic, și în conformitate cu deciziile luate la Summitul de la Lisabona să poată contribui la misiuni de asigurare a securității energetice, inclusiv protecția liniilor critice de infrastructură energetică și maritime de comunicații.

Natura forțelor navale a impus întotdeauna interacțiunea continuă cu alți actori maritimi ca parte normală a activităților maritime, indiferent de rolul pe care aceștia îl au. Experiența maritimă ne învață astfel valoarea și necesitatea unei abordări cuprinzătoare, de aceea, Alianța a elaborat un plan de acțiune pentru a sprijini această abordare.

Pentru a face față provocărilor prezentate mai sus, transformarea în continuare a proceselor și a capacităților Alianței este esențială. Acest proces trebuie să continue să se bazeze pe lecțiile învățate, pe maximizarea utilizării noilor tehnologii și inovații, inclusiv pentru o mai bună conștientizare a situației maritime, pe încurajarea unei mai bune cooperări multinaționale și punerea în comun a resurselor, precum și pe rafinarea structurilor organizatorice, conceptelor operaționale, doctrinelor, formării și educației.

Procesul de planificare a apărării NATO va fi cheia în ghidarea transformării continue a capacităților maritime pentru a se asigura că Alianța este pregătită să se confrunte atât cu noile, cât și cu tradiționalele amenințări, de multe ori asimetrice. În acest context, în prim-plan vor trebui să fie puse dezvoltarea forțelor maritime capabile, flexibile, rapid dislocabile, interoperabile și durabile.

Strategia maritimă a Alianței identifică patru roluri principale pentru forțele maritime ale NATO: descurajare și apărare colectivă; management crizelor; securitate prin cooperare – parteneriat, dialog și cooperare; și securitate maritimă. NATO și-a câștigat deja o vastă experiență în îndeplinirea acestor patru roluri, ceea ce menține relevanța forțelor maritime aliate în actualul mediu de securitate. Activitățile pe care Alianța le va întreprinde, ca parte a acestei strategii se vor desfășura în conformitate cu dreptul internațional, inclusiv tratatele aplicabile și dreptul cutumiar, precum și orice rezoluții relevante ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.

Această strategie va ajuta la orientarea eforturilor de transformare ale Alianței Nord-Atlantice și va trebui să fie pusă în aplicare în conformitate cu circumstanțele bugetare predominante. Prin urmare, va fi necesară o muncă suplimentară, în special prin intermediul procesului de planificare a apărării al NATO, pentru a dezvolta capacitățile aliate în lumina acestei strategii, precum și pentru a identifica alte domenii în care este necesară transformarea. Această strategie nu urmărește o schimbare imediată a capabilităților maritime ale NATO, dar aceste capabilități vor trebui să evolueze în conformitate cu acest proces. Acesta are ca scop să asigure că Alianța continuă să aibă relevanță și eficiență, iar forțele maritime aliate pot răspunde diferitelor provocări de securitate la începutul secolului XXI.

Concluzii

Marea este o sursă valoroasă de creștere și de prosperitate pentru toate națiunile euroatlantice și cetățenii acestora. Dezvoltarea economică, comerțul liber, transporturile, securitatea energetică, turismul și o stare bună a mediului marin deschis, protejat și sigur depind de atitudinea acestor națiuni față de mările și oceanele lumii.

Prin urmare, națiunile euroatlantice au interese strategice, dincolo de domeniul maritim aferent, până la nivel mondial, iar identificarea și abordarea provocărilor de securitate legate de gestionarea eficientă a frontierelor maritime este o chestiune extrem de importantă. De aceea, aceste națiuni au ales să-și promoveze și să-și apere aceste interese în cadrul organizațiilor în care ele s-au grupat după cel de-al Doilea Război Mondial, UE, și respectiv NATO. Astfel, deși viziunea acestor organizații este una globală, totuși acțiunile lor practice sunt

puternic regionalizate. Acest aspect este valabil și pentru domeniul maritim, de aceea statele membre așteaptă de la aceste organizații un răspuns eficient și eficient, din punct de vedere al costurilor, pentru protecția domeniului maritim, inclusiv a frontierelor maritime, a porturilor și a instalațiilor offshore, în scopul de a asigura buna desfășurare a comerțului maritim, combaterea amenințărilor potențiale din activități ilegale pe mare, precum și pentru a face optimă utilizarea optimă a potențialului maritim pentru creștere economică și locuri de muncă, protejând în același timp mediul marin.

În acest context, strategiile maritime adoptate de organizațiile euroatlantice, UE și respectiv NATO, reprezintă instrumente de viziune globală cu o puternică orientare practică la nivel regional.

Este necesară o abordare comună a scopului și a efortului tuturor celor implicați pentru realizarea coerenței între politicile naționale sectoriale specifice și cele ale UE și NATO pentru a permite tuturor autorităților competente să funcționeze eficient împreună. Prin consolidarea cooperării între diferitele sectoare, organismele UE și NATO și autoritățile naționale, statele membre pot realiza mai mult, pot acționa mai rapid și pot salva resurse, eficientizând astfel răspunsul la riscurile și amenințările din domeniul maritim.

NOTE:

1 Magnus Nordenman, *The Naval Alliance: Preparing NATO for a Maritime Century*, Atlantic Council/ Brent Scowcroft Center on International Security, 2015, p. 2.

2 *International ocean governance*, http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/ocean-governance/index_en.htm, accesat la 10.06.2016.

3 *Ibidem*.

4 *European Union Maritime Security Strategy*, 11205/14, adoptată de General Affairs Council la 24 Iunie 2014.

5 *A Secure Europe in a Better World: European Security Strategy*, 12 December 2003.

6 *Internal Security Strategy for the European Union: Towards a European Security Model*, 5842/2/10 REV 2 JAI 90, agreed by the Council on 25 March 2010.

7 *European Union Maritime Security Strategy*, 11205/14, adoptată de către General Affairs Council la 24 iunie 2014.

8 „Pooling and sharing”.

9 *EU Maritime Security Strategy Action Plan*, 17002/14, 16 December 2014.

10 European Commission, *A New Deal for European Defence: Implementation Roadmap for Communication*, COM (2013) 542, 24 June 2014.

11 S. Carrera, L. den Hertog, *Whose Mare?*, CEPS Essay, Nr. 79/ Ianuarie 2015, p. 24, https://www.ceps.eu/system/files/LSE_79.pdf, accesat la 12.06.2016.

12 NATO, *Active Engagement, Modern Defence: Strategic Concept for the Defence and Security of the*

Members of the North Atlantic Treaty Organization, Brussels, 2010, p. 12, http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf

13 Brooke A. Smith-Windsor, *NATO's Maritime Strategy and the Libya Crisis as Seen from the Sea*, Research Paper, no. 90 NATO Defense College, Rome, March 2013, p. 2, <http://www.scribd.com/doc/133445312/NATO-s-Maritime-Strategy-and-the-LibyaCrisis-as-Seen-from-the-Sea>

14 *Alliance Maritime Strategy*, http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_75615.htm, accesat la 12.06.2016.

BIBLIOGRAFIE

Brooke A. Smith-Windsor, *NATO's Maritime Strategy and the Libya Crisis as Seen from the Sea*, Research Paper, no. 90 NATO Defense College, Rome, March 2013, <http://www.scribd.com/doc/133445312/NATO-s-Maritime-Strategy-and-the-LibyaCrisis-as-Seen-from-the-Sea>

Carrera S., L. den Hertog, *Whose Mare?*, CEPS Essay, Nr. 79/ Ianuarie 2015, https://www.ceps.eu/system/files/LSE_79.pdf

Magnus Nordenman, *The Naval Alliance: Preparing NATO for a Maritime Century*, Atlantic Council/ Brent Scowcroft Center on International Security, 2015.

International ocean governance, http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/ocean-governance/index_en.htm

European Union Maritime Security Strategy, 11205/14, adoptată de General Affairs Council la 24 iunie 2014.

A Secure Europe in a Better World: European Security Strategy, 12 December 2003.

Internal Security Strategy for the European Union: Towards a European Security Model, 5842/2/10 REV 2 JAI 90, agreed by the Council on 25 March 2010.

EU Maritime Security Strategy Action Plan, 17002/14, 16 December 2014.

European Commission *'A New Deal for European Defence: Implementation Roadmap for Communication*, COM (2013) 542, 24 June 2014.

NATO, *Active Engagement, Modern Defence: Strategic Concept for the Defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organization* (Brussels, 2010), http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf

Alliance Maritime Strategy, http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_75615.htm